

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Strategisk Miljøvurdering Forslag til Natura 2000-plan 2016-2021

Klinteskoven og Klinteskov Kalkgrund
Natura 2000-område nr. 171
Habitatområde H150 og H207
Fuglebeskyttelsesområde F90

Kolofon

Titel:

Strategisk Miljøvurdering Forslag til Natura
2000-plan 2016-2021

Klinteskoven og Klinteskov Kalkgrund

Natura 2000-område nr. 171

Habitatområde H150 og H207

Fuglebeskyttelsesområde F90

Emneord:

Habitatdirektivet, fuglebeskyttelsesdirektivet,
Miljømålsloven, Strategisk Miljøvurdering.

Udgiver:

Miljøministeriet, Naturstyrelsen

Ansvarlig institution:

Naturstyrelsen

Haraldsgade 53

2100 København Ø

Copyright:

Naturstyrelsen, Miljøministeriet

Sprog:

Dansk

År:

2014

ISBN nr.

978-87-7175-170-3

Dato:

Forsidefoto:

Skovgøgeurt. Foto: Naturstyrelsen

Resume:

Strategisk Miljøvurdering af forslag til Natura
2000-plan for Klinteskoven og Kliteskov
Kalkgrund (nr. 171). Miljøvurderingen
sammenfatter Natura 2000-planforslagets
påvirkning af miljøet.

Må citeres med kildeangivelse

Indhold

1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2016-2021.....	4
1.1 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer	4
1.2 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nul - alternativ.....	7
1.3 Miljøforhold i områder der kan blive væsentligt berørt.....	9
1.4 Eksisterende miljøproblemer	11
1.5 Internationale miljøbeskyttelsesmål.....	11
1.6 Planens indvirkning på miljøet	12
1.7 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet	14
1.8 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg.....	14
1.9 Overvågning	15
1.10 Ikke teknisk resume.....	16

1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2016-2021

Den enkelte Natura 2000-plan skal ifølge lovbekendtgørelse nr. 939 af 3. juli 2013 om miljøvurderinger af planer og programmer have sin egen miljørapport. Rapporten skal indeholde oplysninger, der følger af lovens bilag 1.

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem lokale indsatser fastsat i kommunale handleplaner. Der kan således ikke i forbindelse med den statslige plan foretages en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da de statslige Natura 2000-planer ikke fastlægger, hvor den konkrete indsats skal gennemføres.

Det vurderes, at planen ikke har en grænseoverskridende effekt, idet Natura 2000-området ikke er placeret nær den danske grænse.

1.1 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer

Indhold

Natura 2000-planen består af målsætninger for det enkelte område og områdets udpegningsgrundlag, samt et indsatsprogram, der angiver retningslinjer for planens gennemførelse. Målsætningerne består af en overordnet målsætning for hele Natura 2000-området samt konkrete målsætninger og afvejning af modstridende naturinteresser. Retningslinjerne om naturområdernes forvaltning i indsatsprogrammet, har både konkret og generel karakter. Endelig indeholder Natura 2000-planen et oversigtsskema, der viser naturtyper og arter på områdets udpegningsgrundlag.

Hovedformål

For området foreslås følgende overordnede målsætning:

Det overordnede mål for Natura 2000-område 171 har særligt fokus på den kalkbetingede natur. Flere af naturtyperne og arterne på udpegningsgrundlaget er vigtige pga. sjældenhed, en særligt truet status eller stor arealmæssig repræsentation i området.

Det overordnede mål for Natura 2000-område 171 er:

- At området som helhed fortsat rummer store og nationalt vigtige arealer af kalkbetingede skov- og overdrevsnaturtyper, der er levested for en lang række sjældne arter bl.a. orkidéer. Skovnaturtypen bøg på kalk, der i dette område udgør ca. 27 % af det samlede areal med typen i Danmark, sikres god - høj naturtilstand. Områdets kalkoverdrev med orkidéer, som er landets vigtigste, udvides i areal, og der etableres spredningskorridorer mellem de vigtigste overdrev, som opnår og vedligeholdes i høj naturtilstand.

- At den kystvendte klint fortsat henligger i fri, dynamisk naturtilstand.
- At gunstig bevaringsstatus opnås og sikres for naturtyperne: tørt kalksandsoverdrev, kalkoverdrev med forekomster af vigtige orkideer, surt overdrev og rigkær, der alle er truede i national og biogeografisk sammenhæng.
- At revene opnår god vandkvalitet og rummer et artsrigt dyre- og planteliv.
- At gunstig bevaringsstatus sikres for vandrefalk samt opnås og sikres for høgesanger, for hvilken Klinteskoven er eneste beskyttelsesområde i Danmark.
- At områdets økologiske sammenhæng og robusthed (dets økologiske integritet) som helhed sikres ved:

o hensigtsmæssig drift og hydrologi,

o lav næringsstofbelastning

o gode etablerings- og spredningsmuligheder for arterne.

Indsatsen i 2. planperiode skal sikre, at den igangsatte indsats fra 1. planperiode fastholdes, at der tages hånd om særligt truede naturtyper og arter, samt at der påbegyndes en strategisk indsats for langsigtet at sikre de lysåbne naturarealer.

Forholdet til anden lovgivning

Natura 2000-planen er bindende for myndighederne, det vil sige, at alle myndigheder skal lægge Natura 2000-planen til grund i arealdrift på egne arealer, naturforvaltning eller ved udøvelse af deres beføjelser i henhold til lovgivningen i øvrigt. Offentlige lodsejere er således bundet af planens langsigtede målsætninger og kan vælge at gennemføre disse direkte i egne drifts- og plejeplaner. På lovområder som f.eks. fiskeriloven og vildtforvaltningsloven, hvor staten er myndighed, følges op med nationale strategier.

Natura 2000-planen tilsidesætter ikke øvrig lovgivning, og den indsats, som iværksættes for at sikre planens gennemførelse, skal have de fornødne tilladelser, dispensationer m.v., på grundlag af konsekvensvurderinger, hvor dette er nødvendigt i henhold til lovgivningen herom. I det omfang, indsatsen entydigt kan defineres som nødvendig for lokalitetens forvaltning, er en konsekvensvurdering efter habitatdirektivet ikke påkrævet, men der kan kræves tilladelse eller godkendelse efter anden lovgivning.

Der er ikke gennemført vurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6.3 af de enkelte planer, idet planer, som direkte er forbundet med eller nødvendige for Natura 2000-områdets forvaltning, ikke er omfattet af kravet om screening og evt. konsekvensvurdering.

Andre relevante planer

Natura 2000-planer for 2010-2015 blev vedtaget i december 2011, og de opfølgende kommunale handleplaner - blev endeligt vedtaget med udgangen af 2012/ begyndelsen af 2013.

De første Natura 2000-planer fastlagde rammerne for en række grundlæggende indsatser, som f.eks. rydninger, forbedrede hydrologiske forhold og iværksættelse af plejetiltag.

I 2. generation Natura 2000-planer er det forudsat, at de aktiviteter, der er beskrevet i de nuværende kommunale og statslige handleplaner fastholdes og fortsættes i planerne, som er gældende fra 2016-2021.

Natura 2000-planer, som omfatter fredskovpligtige arealer, og dermed er omfattet af skovloven, skal revideres med 12 års mellemrum, jf. skovlovens § 16, stk. 2. Det betyder således, at Natura 2000 skovplanerne er gældende fra 2010 til udgangen af 2021.

Den første generation Natura 2000-planer blev udstedt i december 2011. For de marine områder er indsatserne primært gennemført gennem en generel regulering af de aktiviteter, der udgør en skade på udpegningsgrundlaget, herunder forbud mod fiskeri med bestemte redskaber og begrænsning af muligheden for jagt og adgang til områderne gennem justering eller oprettelse af natur- og vildtreservater. I Natura 2000-planer for perioden 2016-2021 forudsættes det, at indsatserne fra planperioden 2009-2015 fastholdes og fortsættes. I forhold til indsatsen i relation til næringsstofbelastning og miljøfarlige stoffer, henvises til afsnittet om vandplanlægningen herunder.

Regeringen har i oktober 2014 offentliggjort Naturplan Danmark, der er en samlet plan for, hvordan den danske natur sikres på sigt. Målet med Naturplan Danmark er at sikre, at Danmark i 2050 har en mere mangfoldig natur, hvor den beskyttede natur, de store skove, nationalparkerne og de vigtige levesteder for truede arter er bundet tættere sammen. Dette skal bl.a. ske ved etablering af større naturområder og nye skove. Planen omfatter også en indsats relateret til de marine arter og naturtyper. Planen omfatter etableringen af et nyt Grønt Danmarkskort, der skal vise, hvor naturen findes i dag, og hvor den kan bindes bedre sammen. Natura 2000-områderne bliver rygraden i det Grønne Danmarkskort.

De statslige vandplaner er bindende for statslige myndigheder, regionsråd og kommunalbestyrelser. Natura 2000-planerne er koordineret med vandplanerne, der fastlægger indsatsen for kvaliteten af vandområderne. Natura 2000-planernes mål om forbedret vandkvalitet realiseres gennem indsatsen i vandplanlægningen. Natura 2000-planerne rummer derfor ikke indsatskrav vedrørende vandkvaliteten. Natura 2000-planens krav om en omfattende naturplejeindsats og forbedring af hydrologien vil dog også bidrage til at tilbageholde kvælstof og dermed have en effekt i forhold til vandplanens miljømål.

I henhold til vandområdeplanen vil en gennemførelse af planen for vandområdedistrikt Sjælland under vandrammedirektivet indebære at indsats til reduktion af kvælstofudledningen til vandmiljøet. Denne indsats understøtter Natura 2000-planens målsætninger. Det forudsættes derfor i Natura 2000-planerne, at den nødvendige indsats for forbedring af vandmiljøet i Natura 2000-områderne gennemføres i vandplanlægningen.

Det forudsættes, at den konkrete indsats, der påtænkes gennemført på grundlag af vandplanerne, og som kan påvirke Natura 2000-områder væsentligt, vurderes for eventuelle konsekvenser for udpegningsgrundlaget. Indsatsen kan i givet fald gennemføres, hvis det på grundlag af den bedste faglige viden dokumenteres, at aktiviteten ikke vil skade bevaringsmålsætningen for Natura 2000-området.

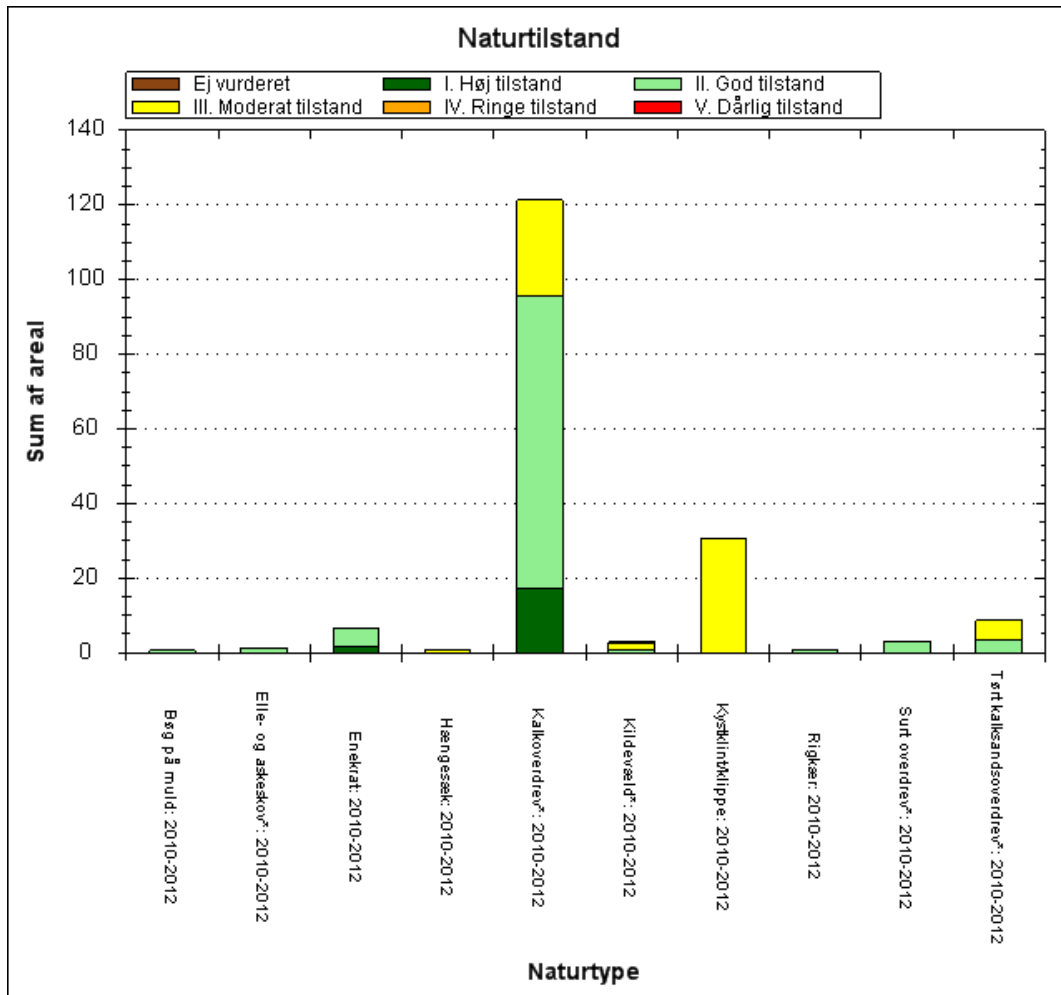
Natura 2000-områderne, der er udpeget i medfør af miljømålsloven, skal fremgå af landsplandirektiver og kommuneplaner. Disse skal indeholde retningslinjer i overensstemmelse med bekendtgørelsen om udpegnings- og administration af internationale beskyttelsesområder nr. 408 af 1. maj 2007 (habitatbekendtgørelsen). Af habitatbekendtgørelsens § 6 fremgår, at der i redegørelsen til planforslag i medfør af planloven, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendige for et Natura 2000-områdes forvaltning, skal indgå en vurdering af forslagens virkninger på området under hensyn til områdets bevaringsmålsætninger. Hvis vurderingen viser, at det ikke kan udelukkes, at planen kan skade Natura 2000-området, kan planen ikke vedtages.

Regeringen har i december 2012 udgivet en handlingsplan for klimasikring af Danmark. Planen indeholder en lang række regeringsinitiativer, der skal medvirke til at skabe bedre rammer for klimatilpasningen lokalt. Som led i denne plan skal kommunerne udarbejde en handlingsplan for klimatilpasning. Vordingborg Kommune har udarbejdet en klimatilpasningsplan for kommunen. En vurdering af samspillet mellem den kommunale klimatilpasningsplan og Natura 2000-planen forudsætter kendskab til, hvor de forudsatte indsats i Natura 2000-planen konkret vil blive gennemført sammenholdt med de indsats, der skal gennemføres som led i klimatilpasningsplanen. Dette vil blive fastlagt i forbindelse med udarbejdelsen af de kommunale Natura 2000-handleplaner og statslige drift- og plejeplaner. Såfremt konkrete projekter som led i

den kommunale klimatilpasningsplan kan påvirke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området væsentligt, skal der gennemføres en konsekvensvurdering af projektet, inden det kan gennemføres. Dette gælder dog ikke, hvis projektet gennemføres som led i Natura 2000-planen og dermed har som delformål at sikre, at naturtyper og arter opnår gunstig bevaringsstatus.

1.2 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nul - alternativ

I basisanalysen, der danner grundlag for Natura 2000-planen, er der foretaget en nærmere gennemgang af den nuværende naturtilstand i området.

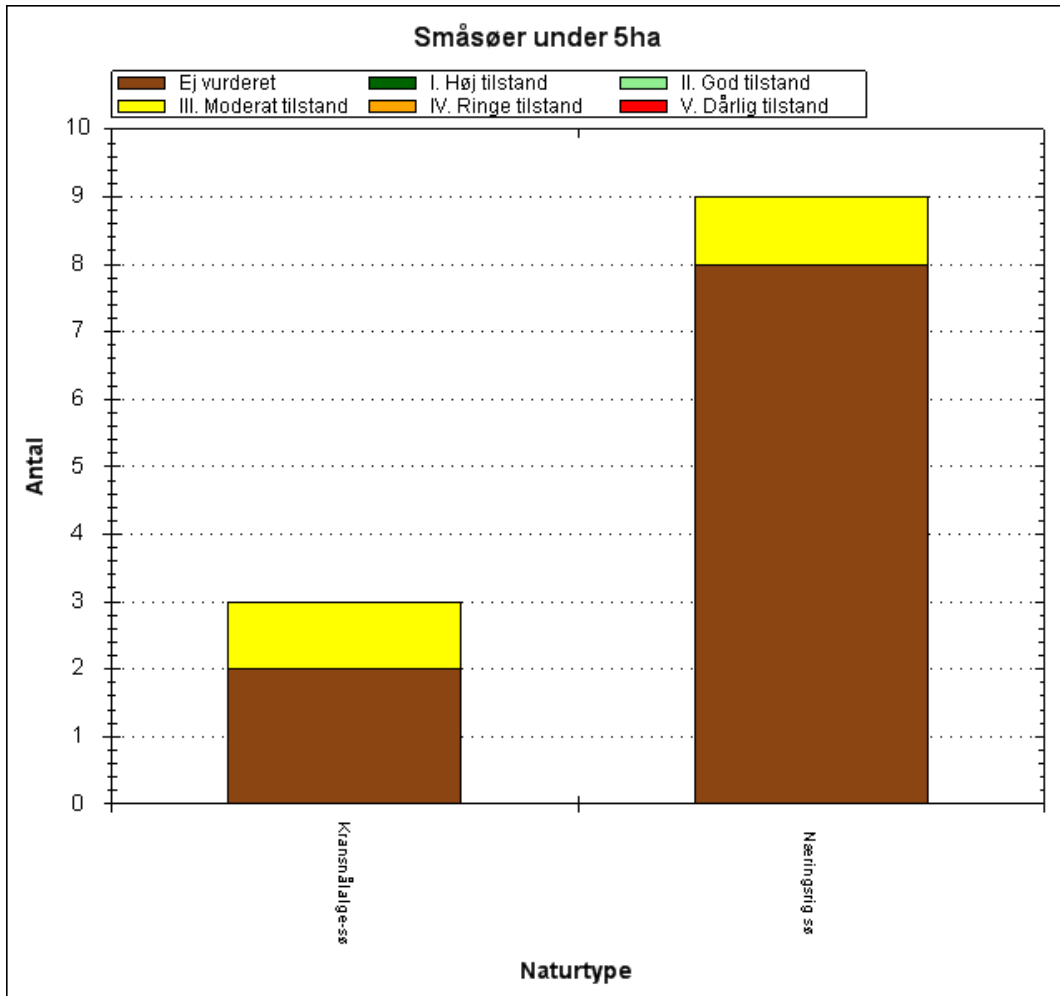

De kortlagte naturtypers areal (i ha) fordelt på tilstandsklasser ved kortlægningen i 2010-12.

Naturtilstanden af overdrevstyperne (5130, 6120, 6210 og 6230) er overvejende god. Næsten alle arealer afgræsses, men der er tale om ekstensiv græsning bl.a. på nyligt ryddede arealer, hvor der vil være en del gentilgroning og behov for periodisk rydning. Tilgroning er den væsentligste udfordring i forhold til arealer i moderat tilstand.

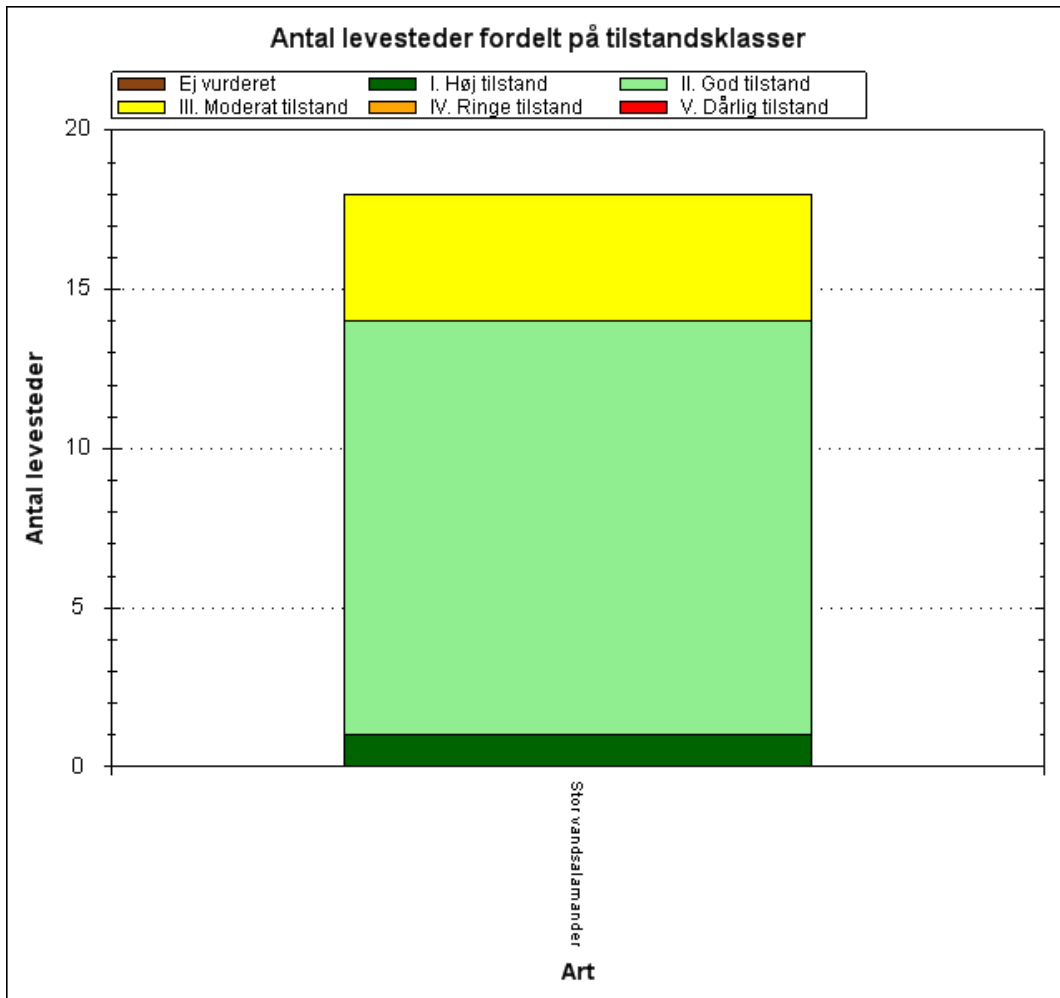
Tilstanden er god for rigkær (7230), mens den er overvejende moderat for kildevæld (7220) og hængesæk (7140). Tilstanden af kildevældene på klinten varierer med graden af tilgroning, hvor vældene springer frem. For hængesækforekomstens vedkommende er der tale om en vis næringspåvirkning i forbindelse med kreaturafgræsning af et større område.

Naturtypen kystklint/klippe (1230) er registreret med moderat naturtilstand på grund af ringe artstilstand. Strukturtilstanden er høj, og der kan ikke peges på forvaltningsmæssige følger af tilstandsvurderingen.

Antal og tilstand af de kortlagte småsøer i området.

Kun 2 af de kortlagte 12 småsøer er blevet tilstandsvurderet, henholdsvis en næringsrig sø og en kransnålage-sø. Begge har moderat naturtilstand på grund af begrænset artsindhold. De øvrige småsøer, der er naturtypebestemt i forbindelse med levestedsvurdering for vandhulsdyr, er endnu ikke tilstandsvurderede som naturtyper.

Tilstandsvurdering af områdets kortlagte levesteder.

Levestederne for stor vandsalamander er overvejende i god tilstand. Der er tale om vandhuller og småsøer i Klinteskoven eller i lysåbne områder på overdrevarsarealer, i skovkanten el.lign. Kun få vandhuller ligger i eller ved dyrket mark. Hvor tilstanden er moderat, hænger det sammen med nuværende eller tidligere andefodring og -udsætning, eller vandhullet kan være helt overskygget og har modtaget meget organisk materiale via løvnedfald.

Der er endnu ikke kortlagt levesteder for ynglefugle i dette Natura 2000-område.

En række naturtyper og levesteder for arter, som området er udpeget for at beskytte, kræver vedvarende drift for at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus. Det gælder fx en række lysåbne naturtyper. Samtidig kræver andre i moderat til dårlig tilstand tiltag, der kan imødegå forringelse.

Hvis ikke planen for 2. planperiode iværksættes, er der risiko for, at den gode naturtilstand ikke fastholdes på den store andel af naturarealerne, der nu er i hensigtsmæssig drift samt at naturtilstanden ikke vil blive forbedret på naturtyperne kalkoverdrev og tørt kalksandsoverdrev med fremadrettet sikring af hensigtsmæssig drift.

1.3 Miljøforhold i områder der kan blive væsentligt berørt

I dette afsnit beskrives de øvrige miljøforhold i og udenfor Natura 2000-området, der kan blive væsentlig berørt af Natura 2000-planen.

Flora, fauna og biologisk mangfoldighed

Natura 2000-planen bidrager, udover sikring af naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget for området, generelt til at sikre de øvrige naturtyper og arter, der findes inden for området, idet Natura 2000-planerne generelt medvirker til at etablere gunstige forhold for naturen. Hermed bidrager Natura 2000-planerne også til at opnå biodiversitetskonventionens mål om at sikre, at den biologiske mangfoldighed bevares, ligesom planen bidrager til at sikre levesteder for arter, der er beskyttet i medfør af generelle fredningsbestemmelser.

Befolkningen og arealanvendelse

Natura 2000 område N171 Klinteskov og Klinteskov Kalkgrund er beliggende i Vordingborg Kommune, der har et indbyggertal på 45.413. Natura 2000 planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. Sikringen af den eksisterende natur vil ikke have betydning for arealanvendelsen, idet der dog kan forekomme arealer, som i forbindelse med gennemførelsen af planen vil blive omfattet af en plejeindsats. Ved såvel pleje af eksisterende natur som udlægning af landbrugsarealer til natur vil dette ske efter aftaler mellem lodsejeren og kommunerne og mod økonomisk kompensation via EU's landdistriktsprogram.

Menneskets sundhed

Mange, især bynære, Natura 2000-områder udnyttes til rekreative aktiviteter, f.eks. vandring og cykling, som bidrager til menneskets sundhed. Natura 2000-planen har til formål at sikre, at de beskyttede naturtyper og arter opnår gunstig naturtilstand på sigt. Det vurderes, at Natura 2000 planen kun undtagelsesvist og på mindre arealer vil hindre den rekreative udnyttelse af områderne, der foregår i dag. Det vurderes således, at gennemførelsen af planen ikke vil være i modstrid med hensynene til menneskers sundhed, idet den rekreative udnyttelse kan fortsætte, ligesom sikringen af en beskyttede natur i øvrigt ikke vurderes at have en sundhedsmæssig effekt.

Store dele af Klinteskov og overdrev er statsejet. Der findes et utal af afmærkede cykel-, vandre- og ridestier i området. Her er fx et af "De ti spir", som er krævende MTB-ruter på statens arealer i Danmark. Der er rige muligheder for ophold og primitiv overnatning i området. På klinten er der trapper flere steder, så de besøgende kan komme på stranden.

Besøgscenteret GeoCenter Møns Klint er et moderne oplevelsescenter og geologi og fortidens dyr. Centeret har åbent fra påske til og med efterårsferien. Centeret har en skoletjeneste.

Jordbund, luft og klimatiske faktorer

Det vurderes, at planen ikke påvirker jordbunden, idet planens indsats alene omfatter pleje af de naturtyper og levesteder, der findes på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag.

Natura 2000-planen rummer ikke indsatskrav for vandkvaliteten, da disse krav fastlægges i vandplanerne. Levestedsforbedringer for stor vandsalamander kan give bedre vandkvalitet.

Det vurderes, at Natura 2000-planens indsatser for forbedring af de beskyttede naturtyper og arter ikke vil have indflydelse på luftkvaliteten.

Det vurderes, at planen ikke påvirker klimatiske faktorer.

Landskab

Natura 2000-området er på land karakteriseret ved den stejle kridtklint, men også ved skov og lysåbne områder, der er etableret på skrivekridt. I istiden er undergrundens kridt foldet op i en serie af kridtrygge og bakketoppe. Imellem disse findes aflejringer af moræneler, smeltevandssand og –grus. To tredjedele af landarealet er skov, hvoraf Klinteskov er den vigtigste lokalitet i Danmark for skovnaturtypen bøg på kalk. Skovbunden er her præget af den særlige kalkflora bl.a. med forskellige orkidéarter. Jordbunden veksler meget i skoven, hvor også bøg på muld udgør en stor del.

Elle- og askesumpe findes spredt i lavninger i det bakkede terræn. På den kystvendte klint er skoven ikke tilgængelig for almindelig forstlig drift. Her træder en serie af større og mindre kilder frem, der er kendetegnet ved kalkrigt vand og en tilknyttet vegetation, der flere steder domineres af mosser. De vigtigste lysåbne habitatnaturtyper udenfor skovområderne er overdrevene, der er koncentreret på selve klinten, Jydelejet, Høvblege og områder syd for Klinteskoven.

Tre større søer findes i området. Af disse er Aborre Sø næsten uden menneskelig påvirkning, og den opfylder sin kvalitetsmålsætning.

1.4 Eksisterende miljøproblemer

Truslerne mod naturværdierne og områdets udpegningsgrundlag er beskrevet i basisanalysen, der danner grundlag for udkast til Natura 2000 planen for området. Planens mål er at sikre udpegningsgrundlaget mod disse trusler herunder prioritering i tilfælde af modstridende naturinteresser.

Deposition af luftbårne kvælstofforbindelser herunder ammoniak er ofte den væsentligste påvirkning af mange naturligt næringsfattige naturtyper. Naturtyperne har forskellig sårbarhed over for kvælstofdeposition. Der er generelt sket et fald i den luftbårne kvælstofbelastning af naturarealerne inden for de seneste år. Faldet skyldes en nedgang i udledningen fra både danske og udenlandske kilder. Denne reduktion forventes at fortsætte som følge af national og udenlandsk regulering. På trods af reduktionen er talegrænserne fortsat overskredet på en væsentlig andel af landets naturarealer, hvilket giver forringede muligheder for på sigt at opnå eller fastholde en gunstig naturtilstand. Der er ikke foretaget en konkret vurdering af talegrænseoverskridelser til de enkelte Natura 2000-områder. Emissionen af ammoniak fra landbruget reguleres gennem husdyrgodkendelsesloven, som bidrager til at mindske ammoniakudledning fra punktkilder væsentligt. Natura 2000-planen har derfor ingen betydning for deposition af luftbårne kvælstofforbindelser, idet reguleringen foretages i husdyrgodkendelseslovgivningen.

Intensiv landbrugsdrift på arealer, der grænser lige op til naturarealer, kan indebære en negativ påvirkning af naturindholdet i randområdet som følge af afdrift/udskylning af overskud af gødning eller sprøjtemidler. Forøget næringsindhold kan medføre, at naturtypens karakteristiske arter udkonkurreres af højt voksende arter, der favoriseres af det forøgede næringsindhold.

Indsatsen for de lysåbne naturtyper vil i stor udstrækning medvirke til at sikre forholdene for områdets udpegede fuglearter samt en lang række andre fuglearter, der benytter området som yngle- og fourageringsareal.

1.5 Internationale miljøbeskyttelsesmål

Danmark har tilsluttet sig en række internationale konventioner indeholdende miljøbeskyttelsesmål, hvis indhold i en lang række tilfælde er indarbejdet i lovgivningen. For EU-lovgivningen gælder generelt, at den er implementeret i dansk lovgivning. Danmark har bl.a. ratificeret Ramsarkonventionen og Biodiversitetskonventionen. Biodiversitetskonventionens formål er bl.a. at sikre, at den biologiske mangfoldighed bevares. Formålet med Ramsarkonventionen er at beskytte vådområder med en særlig betydning for fugle. Danmark har udpeget 27 Ramsarområder, der alle indgår i EU's fuglebeskyttelsesområder. Ramsarområderne er dermed en del af det danske Natura 2000-netværk.

Planen er en udmøntning af EU's Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektiv implementeret i dansk lov via Miljømålsloven, lovbekendtgørelse nr.932 af 24. september 2009 med senere ændringer. Planen

vil sikre, at areal og tilstand af kortlagte naturtyper og levesteder for omfattede arter ikke går tilbage eller forringes. Samtidig vil der ske en særlig indsats for truede naturtyper og arter, hvilket er afspejlet i statens retningslinjer for 2. planperiode.

1.6 Planens indvirkning på miljøet

Natura 2000-planens indsats vedrører hovedsageligt forbedring af allerede eksisterende og beskyttet natur, idet forbedrede vandforhold for naturarealer og eventuel udtagning af landbrugsjord har en positiv effekt på særligt biodiversitet, men også i forhold til vand- og klimamål.

I tabel 1 herunder er gennemgået planens sandsynlige indvirkning på en række faktorer ifølge lovens bilag 1, litra f, i de tilfælde hvor de vurderes at være af væsentlig betydning.

Planens indvirkning på	Påvirkes	Ingen påvirkning	Redegørelse for indvirkning
Flora, fauna og biologisk mangfoldighed	X		Natura 2000-planen medvirker generelt til at sikre, at flora, fauna og biologiske mangfoldighed bevares og forbedres, idet planen medvirker til at skabe gunstige forhold for naturen. I Natura 2000-område nr. 171 vil planen bidrage til at bevare artsrige lysåbne naturtyper som kalkoverdrev og tørt kalksandsoverdrev, hvor der lever en række sjældne og rødlistede arter. Navnlig en række fredede orkideer og udryddelsestruede insekter vil drage nytte af planen.
Befolkningen	X		Sikring og forbedring af naturgrundlaget giver mulighed for større naturoplevelser.
Menneskers sundhed	X		Planen medvirker til at sikre de beskyttede naturtyper i området således, at naturen i området på sigt opnår en høj kvalitet. Naturområder af høj kvalitet er af betydning for den rekreative udnyttelse af området, og dermed menneskers sundhed. Der er offentlig adgang til store dele af området, både offentligt og privatejede arealer. Natura 2000-planen indebærer ikke yderligere restriktioner for offentlighedens adgang
Jordbund		X	Det vurderes, at planen ikke påvirker jordbunden, idet planens indsats alene omfatter pleje af de naturtyper og levesteder, der findes på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag

Planens indvirkning på	Påvirkes	Ingen påvirkning	Redegørelse for indvirkning
Vand		X	Natura 2000-planen rummer ikke indsatskrav for vandkvaliteten, da disse krav fastlægges i vandplanerne. Levestedsforbedringer for stor vandsalamander kan give bedre vandkvalitet.
Luft		X	Det vurderes, at Natura 2000-planens indsats for forbedring af de beskyttede naturtyper og arter ikke vil have indflydelse på luftkvaliteten.
Klimatiske faktorer		X	Det vurderes, at planen ikke påvirker klimatiske faktorer.
Materielle goder		X	Det vurderes, at planen ikke påvirker materielle goder, idet planens indsats primært omfatter pleje af de naturtyper, der findes på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag
Landskab	X		Sikring og forbedring af naturgrundlaget, herunder naturplejetiltag, vil øge landskabsværdien. Et varieret landskab bestående af forskellige landskabstyper fastholdes og udbygges. Fragmentering af landskabet imødegås.
Kulturarv, herunder kirker		X	Det vurderes, at planen ikke påvirker kulturarven, idet planens indsats alene omfatter pleje af naturtyper og levesteder i henhold til Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag
Arkitektonisk arv		X	Det vurderes, at planen ikke påvirker den arkitektoniske arv, idet planens indsats alene omfatter pleje af naturtyper og levesteder i henhold til Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag
Arkæologisk arv		X	Det vurderes, at planen ikke påvirker den arkitektoniske arv, idet planens indsats alene omfatter pleje af naturtyper og levesteder i henhold til Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag

Tabel 1. Gennemgang af planens indvirkning på en række miljøforhold.

1.7 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet

Planen har indvirkning på de faktorer, der er listet i tabel 1. Vedrørende modstridende naturinteresser følger prioriteringen Natura 2000-planens retningslinjer. For så vidt angår konfliktende naturinteresser henvises til afsnit 1.8.

1.8 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg

Miljøvurderingen er gennemført ud fra de oplysninger, der fremgår af basisanalysen og udkast til Natura 2000-planen. Desuden er anvendt viden fra det nationale overvågningsprogram, NOVANA

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem lokale indsatser fastsat i kommunale handleplaner og, hvor der er tale om statsejede arealer, statens drift og plejeplaner. Der kan således ikke i forbindelse med den statslige plan foretages en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da de statslige Natura 2000-planer ikke fastlægger, hvor den konkrete indsats skal gennemføres.

Alternativet til at udarbejde Natura 2000-planer ville være, at der skulle udarbejdes en forvaltningsplan for de enkelte områder. Det følger direkte af habitatdirektivets artikel 6. stk. 1, som fastslår, at medlemsstaterne skal iværksætte de nødvendige bevaringsforanstaltninger, hvilket bl.a. kan indebære hensigtsmæssige forvaltningsplaner, som er specifikke for lokaliteterne eller integreret i andre udviklingsplaner samt de relevante retsakter, administrative bestemmelser eller aftaler.

Modsat forvaltningsplanerne giver Natura 2000-planerne mulighed for på nationalt og biogeografisk niveau at foretage en samlet prioritering af, hvilken indsats der skal gennemføres for på sigt at sikre, at naturtyperne og arterne opnår gunstig bevaringsstatus. Prioriteringen anvendes til udarbejdelsen af lokale forvaltningsplaner for områderne, de såkaldte handleplaner.

De seneste basisanalyser for Natura 2000-områderne, som er offentliggjort den 20. december 2013 viser, at der fortsat er forhold, som betyder, at naturen vanskeligt eller ikke kan sikres med den nuværende naturtilstand. På baggrund af basisanalyserne er der foretaget en national prioritering af, hvilke indsatser der skal gennemføres i planperioden 2016-2021 for at sikre, at habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivets mål om gunstig bevaringsstatus opfyldes på sigt.

Den nationale prioritering i anden planperiode sigter på, at den planlagte og igangsatte indsats i første planperiode fastholdes, og at der tages hånd om de særligt truede naturtyper og arter, samt at der fortsættes en indsats for at sikre den nødvendige pleje af de lysåbne naturtyper. Det sker ved at sikre de lysåbne terrestriske naturtyper en hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje og sikre egnede levesteder for områdets arter.

Tilsvarende arbejdes der på at opnå størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur ved at sikre større driftsenheder af lysåben natur. Disse indsatser er valgt, idet det vurderes, at indsatserne bedst modvirker de problemer, basisanalyserne har påvist i forhold til de enkelte Natura 2000-områder, ligesom indsatserne sikrer en fortsættelse af den strategi, der blev lagt i første planperiode. I forbindelse med udarbejdelsen af planerne har Naturstyrelsen på baggrund af basisanalyserne vurderet, i hvilke Natura 2000-områder det er muligt at foretage en konkret indsats for bestemte naturtyper.

Overvejelserne har ført til, at der i Natura 2000-område 171 sikres sammenhæng mellem forekomster af kalkoverdrev* med vigtige orkidéforekomster og tørt kalksandoverdrev med

henblik på at gøre arealet mere robust overfor a) pludselige hændelser, klimaændringer mv. ved at muliggøre opbygning af mere robuste bestande af områdets arter.

I forhold til de marine Natura 2000-områder er der en begrænset viden om tilstanden for en stor del af de marine naturtyper. Der er derfor ikke på nuværende tidspunkt udviklet tilstandsvurderingssystemer for de marine naturtyper, som det kendes fra de terrestriske.

Planlægningen består således primært af forslag til generel regulering af aktiviteter, der kan have en direkte skadelig effekt på konkrete naturtyper.

Planen har til hensigt at sikre udpegningsgrundlaget og fremmer herved den biologiske mangfoldighed generelt. En målsætning for en bestemt naturtype eller art vil dog kunne indebære en nedprioritering af andre naturtyper/arter. For området er der foretaget følgende valg:

En målsætning om gunstig bevaringsstatus for en bestemt naturtype kan indebære en nedprioritering af en anden naturtype eller art, og det er nødvendigt at foretage et valg.

Tørt kalksandsoverdrev er knyttet til tør og soleksponeret, kalkholdig sandjord, som typisk findes på sydvendte skrænter eller klinter. Oftest er der tale om små forekomster mellem mere udbredte habitatnaturtyper som f.eks. kalkoverdrev. Naturtypen er karakteriseret ved erosion, hvorved den lette jord blottes og danner spirebed for enårige urter. Et højt græsningstryk på kalkoverdrev vil, hvor terræn- og jordbundsforhold er de rigtige, fremme tørt kalksandsoverdrev på bekostning af kalkoverdrev. Tørt kalksandsoverdrev er en truet naturtype og skal derfor prioriteres højt, men ikke på bekostning af kalkoverdrevsforekomster med vigtige orkidéer.

En overordnet målsætning om at etablere spredningskorridorer mellem de vigtige kalkoverdrev i klinteskovsområdet vil stedvis udfordre skovarealer. Flere steder i Klinteskoven er der et potentiale for at etablere "trædesten" i form af nye kalkoverdrev mellem de eksisterende kalkoverdrev. Der er skovdækkede partier, f.eks. ved Havrelukke, Hvidebjerg og Trylledansen, hvor kalken træder helt frem, og hvor der vokser orkidéer i små lysninger i skovpartier, der ikke er habitatnatur. Ved at etablere græsningsskov og mindre lysninger vil de eksisterende overdrev og disse trædesten formentlig kunne bindes sammen. Græsning kan godt etableres i skovnaturtypen bøg på kalk. Det skal generelt undgås at reducere det samlede areal med denne naturtype.

Kalkoverdrev med vigtige forekomster af orkidéer forekommer også i mosaik med den lysåbne type enekrat, der kun er ufuldstændig kortlagt. Denne type karakteriseres ved ene, tjørn, slåen og rosearter samt de karakteristiske arter fra bl.a. kalkoverdrevene. Det kan være aktuelt at udtynde vedplanter, herunder ene, til fordel for orkidéer og andre sårbare urter, insekter o.a., hvorved naturtypen enekrat arealmæssigt vil reduceres i forhold til kalkoverdrev.

Rigkær vil kunne genetableres på små lavbundsarealer, hvor der er et naturmæssigt potentiale, men hvor driften er ophørt og arealerne groet til. Der kan være tale om tilgroning med el, f.eks. ved nordkanten af Gravholmene, hvor skovnaturtypen elle- og askeskov er kortlagt på noget af det potentielle rigkærsareal. Eller der kan være tale om tilgroning med dunhammer og andre flerårige urter, f.eks. øst for Hunosøgård, som ikke er omfattet af en habitatnaturtype. Rigkær er i gunstig bevaringsstatus, og denne indsats derfor ikke programsat i 1. planperiode.

1.9 Overvågning

Natura 2000-indsatsen bliver overvåget i forhold til udpegningsgrundlag og naturværdiers tilstand via det nationale overvågningsprogram, NOVANA, som Miljøministeriet er ansvarlig for. Desuden afrapporterer Danmark den nationale tilstand og indsats vedr. habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet til EU-kommissionen hvert 6 år.

Basisanalysen – udarbejdet i forbindelse med naturplanen - udgør det nuværende videns grundlag for områdets udpegningsgrundlag i forbindelse med naturplanlægningen. Analysen gennemgår

systematisk udpegningsgrundlaget med en beskrivelse af status for hver enkelt art og naturtype. Det er hensigten, at denne analyse opdateres i forbindelse med fremtidige planperioder.

1.10 Ikke teknisk resume

I medfør af lovbekendtgørelse nr. 939 af 3. juli 2013 om miljøvurderinger af planer og programmer er der foretaget en miljøvurdering. Planen vil sikre eller forbedre bevaringsstatus for områdets udpegningsgrundlag og den biologiske mangfoldighed generelt samt et sammenhængende og varieret landskab.

Natura 2000-planen medvirker til at sikre, at arter og naturtyper, som er omfattet af udpegningsgrundlaget for området på sigt opnår gunstig naturtilstand. Derudover har de planlagte indsatser en positiv effekt for den øvrige natur og arter, der findes i området, og planen medvirker således til at sikre den biologiske mangfoldighed generelt.

Planen indeholder en omfattende plejeindsats, som medvirker til at sikre den eksisterende, beskyttede natur, og at der gennemføres en indsats for at skabe mere sammenhængende natur. Dette sker blandt andet gennem etablering af tilskudsordninger til sikring af pleje.

Natura 2000-planens gennemførelse vurderes at komplettere og understøtte den eksisterende fredning og igangværende plejeforanstaltninger.

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Haraldsgade 53
DK - 2100 København Ø
Tlf.: (+45) 72 54 30 00
www.nst.dk